

[Elmquist.]

oplevet under to krige, særlig af modgang under den sidste krig, alt, hvad vi så dansk ungdom præstere af beundringsværdig modstand under den sidste krig, som atter vækkede Uffe hin Spage i os — at alt dette har bevirket, at dansk ungdom i dag er langt mere moden i politisk henseende og langt mere oplyst end i 1915 og har et ubetinget krav på fra en tidlig alder at komme med i deres lands styrelse. Men derfor kan man ikke underkende, at der kunne være fornuft i, at man i 1915 fastsatte valgretsalderen til landstinget til 35 år. Jeg selv var da 27 år gammel, og jeg var tilhænger af denne valgretsaldere. Som formand for venstres ungdoms landsorganisation og som politisk ungdomsagitator så jeg dengang, hvilket arbejde der skulle til for at vække dansk ungdom til politisk interesse.

Men jeg vil påstå, at selvom kravet om 35 års valgret dengang var berettiget, er dets gennemførelse i forbindelse med den skade, man i årenes løb har tilføjet landstinget, i virkeligheden blevet den bombe, som i dag mere end noget andet bevirker, at vi må have en forfatningsændring, og landstinget må forsvinde. Havde vi i dag haft samme valgretsaldere til folketing og landsting, tror jeg ikke, det ville have været muligt at afskaffe landstinget, men kun at omforme det. At beholde landstinget ud i fremtiden med 35 års valgretsaldere virker i dag så oldnordisk og forældet, at der må ske en grundlovsændring.

Spørgsmålet bliver herefter, om det da trods nødvendigheden heraf, fordi vi ikke kan være bekendt at fortsætte med at sige til danske mænd og kvinder, at de først kan komme til at stemme til landstinget, når de er 35 eller 36 år, er rigtigt at gå over til etkammerssystemet. Som motivering har man nævnt, at landstinget ikke har spillet nogen rolle i de senere år. Det er forkert, vil jeg straks sige, men det er rigtigt, at landstinget har spillet en for lille rolle. I et ulykkeligt ægteskab plejer det altid at være sådan, at der er skyld på begge sider. Jeg vil holde på, at ægteskabet mellem folketing og landsting har udviklet sig ulykkeligt i de senere år, og som i andre ulykkelige ægteskaber er der skyld på begge sider. Skylden ligger hos folketinget i høj grad, navnlig i de senere år, fordi man i strid med grundlovens ånd er kommet ind på at indgå forlig ved store

lovkomplekser, hvorved man giver hinanden hånden på, at der ikke må ændres een paragraf, ikke ændres det mindste i landstinget, selvom der kunne være nok så saglige argumenter derfor. Det så vi ved behandlingen af femtekolonneloven i sommer. Det var faktisk således, at alle partier i dette høje ting var enige om sagligt velmotiverede ændringer, men de måtte falde, fordi man i folketinget havde bundet sig til ikke at ændre et komma. Vi så det latterlige ved behandlingen af et lille lovforslag om ændringer i aktieselskabsloven, som også næsten alle her i landstinget var enige om at standse, at man fra visse sider i folketinget påstod, at dette lille relativt ligegyldige, men dog uheldige forslag, var et led i det store forlig, som båndt folketingets medlemmer til ikke at ændre noget, selvom landstinget ønskede det. Det er klart, at denne handle måde fra folketingets side i de senere år har været i strid med grundlovens idé om, at der skulle være to ting, som arbejdede side om side.

Men så kommer vi til landstingets egen skyld. Vi har også stor skyld. Vi har givet for meget efter. Vi har for lidt forstået at hævde os i samarbejdet med folketinget. Vi har slået os for meget til ro med, at vi kunne afgøre sagerne i partierne, så at de for landstingets vedkommende dermed var afgjort. Det er vor fejl, og derfor er man kommet ind i en skure og i et arbejde mellem de to ting i de senere år, som har været uheldigt, og som ikke kan fortsættes, og som det vil være ulideligt at fortsætte med — det mener jeg som landstingsmand.

Men når man hævder, at landstinget ikke har gjort nogen nytte og ikke øvet nogen indsats, vil jeg dog gerne sige her i landstingets sidste timer, at dette ikke passer. Vi har gjort for lidt nytte, vi har hævdet os for lidt, men vi har dog i de senere år på store, betydningsfulde områder gjort en indsats. Jeg vil blot minde om jordlovsforslagene, der i 1949 blev ændret her i landstinget og sendt tilbage til folketinget, og landstingets ændringer blev i hvert fald af visse af partierne her i rigsdagen betragtet som betydelige forbedringer. Her gjorde landstinget en indsats. Jeg vil også minde om lovforslaget om grundstigningsskyld, som kom til landstinget i 1949, og som efter den socialdemokratiske ministers ønske skulle gennemføres i løbet af nogle få dage, efter at det var vedtaget af socialdemo-